

Foto: Sigvard Tyge

Vellinge Fotoklubb

*Far och son Winqvist, Eskilstorps klockaregård förbereder
potatissättningen (Bilden har varit publicerad i tidningen Se)*

I vagnmakarens verkstad

Bilderna visar vagnmakaren i Tygelsjö i arbete med ett av de sista hjulen han tillverkade. Han var en av de sista utövarna av ett hantverk, som har sitt ursprung flera tusen år tillbaka i tiden. Hjulet, en av de viktigaste uppfinningarna i mänskligheten, spreds från området kring Eufkrat och Tigris till vår världsdel och kom så småningom till Norden. Ända fram till järnvägarnas tillkomst vid 1800-talets mitt var häst och vagn det snabbaste fortskaffningsmedlet till lands.

I takt med jordbrukets motorisering har vagnmakaryrket mist sin betydelse och är nu helt utdött. På grund av brist på drivmedel under andra världskriget fördröjdes denna utveckling och yrket kom att leva kvar längre än som annars varit troligt. Bilderna är tagna så sent som i mitten av 1970-talet. Under efterkrigstiden koncentrerades arbetet till vagnar för traktorer och reparationsarbete av olika lantbruksmaskiner, främst hjul för såmaskiner. Liksom smedjan i byn var också vagnmakarens verkstad lätt att hitta. Karakteristiskt för denna var den mångfald av vagnshjul, som vilade mot väggen utanför i väntan på sin tur att förses med nya lötar, ekrar och nav. Mången besökare i verkstaden brukade också skämtsamt yttra: "Nu är det hjul igen" när de kom med hjul för lagning.

Navet svarvades av trä, vanligen ask eller alm. Därefter frästes hål till ekrarna, vilka tillverkades av ek, och slutligen tappades lötarna, som var av bok, fast i dessa ekrar. Sedan återstod smedens arbete med att spänna på järnringen runt hjulet.

Bilderna ingick i en serie i temat "kultur som håller på att försvinna" och publicerades i Postens och Nordiska museets jubileumsskrift 1973